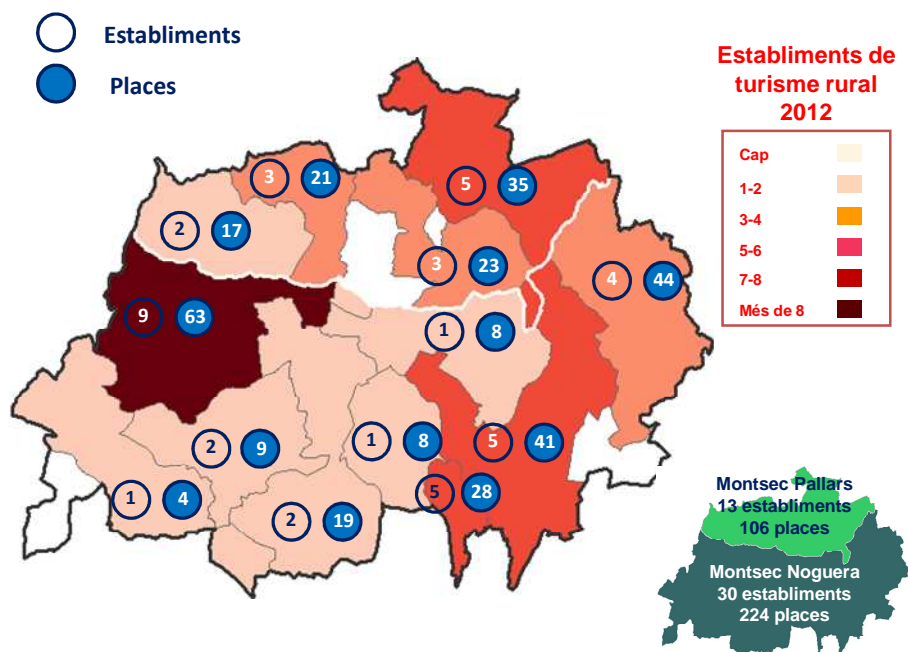

Diagnosi sobre el turisme rural a la zona del Montsec

La implantació del turisme rural

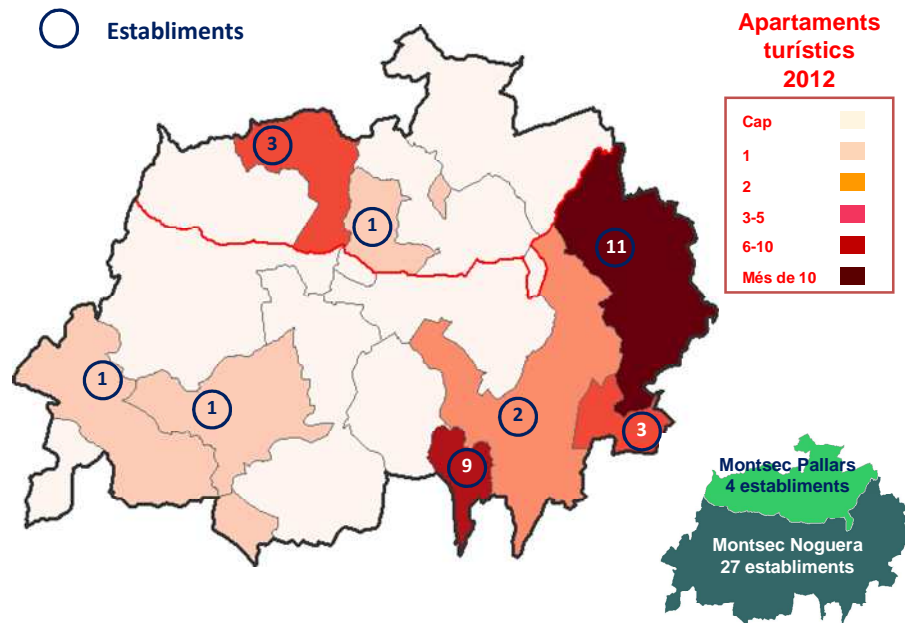
El turisme rural és la modalitat d'allotjament turístic que compta amb més establiments i que està més escampada pel territori. Actualment hi ha 44 establiments de turisme rural repartits per tota la zona del Montsec. L'any 2001 eren solament 17. L'increment ha estat molt important. La iniciativa Leader hi ha tingut un paper considerable, especialment el període 1999-2006 en que va funcionar el Leader del Montsec Sostenible, circumscrit a la zona del Montsec. Els 44 establiments actuals ofereixen un total de 330 places.

Establiments de turisme rural per municipis 2012

Els apartaments turístics són també una modalitat d'allotjament turístic que ha tingut una ràpida expansió en pocs anys. A la zona del Montsec és una modalitat d'allotjament que es pot considerar propera al turisme rural, tot i que sense cap vincle amb l'activitat agrària. Als petits pobles i al poblament disseminat dóna l'oportunitat de valoritzar el patrimoni immobiliari. Actualment es compatibilitzen 31 apartaments turístics al conjunt de la zona del Montsec.

Habitatges d'ús turístic per municipis 2012

La suma de cases de pagès, allotjaments rurals i apartaments turístics permet constatar que actualment hi ha 34 nuclis habitants, bàsicament pobles petits o molt petits, amb algun tipus d'oferta de turisme rural. Anys enrere això era totalment impensable. La major part de les iniciatives procedeixen de gent del territori, molts pagesos, altres no, però també ha vingut gent de fora animada a iniciar una empresa de turisme rural. Val a dir que també hi ha establiments que han tancat, en algun cas per manca de continuïtat generacional.

El turisme rural i l'activitat agrària

Una funció bàsica del turisme rural, probablement la més bàsica, és permetre el manteniment de bastantes explotacions agràries obrint un nou front d'ingressos. A la zona del Montsec, aproximadament la meitat dels establiments de turisme rural són d'agroturisme, compaginant les dues activitats.

Un exemple a tenir en compte és el de les cases de pagès que ofereixen productes agroalimentaris propis, de tipus diversos: oli, melmelada, ametlles, etc. És una iniciativa més complicada i que sovint ensopega amb dificultats administratives, però també es una manera de donar valor afegit al producte agrari. Sense necessitat de ser productors, també es poden oferir productes d'altres artesans alimentaris de la zona. Cada establiment de turisme rural pot ser una petita agrobotiga en potència.

El turisme rural i la preservació del patrimoni immobiliari

A banda del manteniment de l'activitat agrària, el turisme rural ha jugat un paper molt important en la conservació i recuperació del patrimoni immobiliari. Això es especialment aplicable als allotjaments rurals i als apartaments turístics, sovint edificis que s'havien deixat d'utilitzar.

La rehabilitació d'antigues edificacions com habitatges turístics no solament té una component econòmica sinó també de manteniment del patrimoni immobiliari de manera més acurada. Això es molt important quan arreu d'aquest territori despoblat es troben edificis enrunats o amb risc d'esdevenir runes en el futur proper.

Les sinergies amb altres activitats productives

El turisme rural de la zona del Montsec viu immers en un territori que ofereix moltes possibilitats. Hi ha moltes coses a veure i moltes coses a fer. Això ha permès l'emergència d'un sector de serveis turístics cada cop més potent i amb activitats molts diverses: vol lliure, caiac, senderisme, BTT, cavalls, turisme cultural, etc. Hi ha equipaments dinamitzadors, el més emblemàtic el Centre d'Observació de l'Univers, i elements del patrimoni arquitectònic a visitar.

Ja existeix una col·laboració important entre allotjament turístic, restauració, empreses de turisme actiu i gestors d'equipaments i de patrimoni visitable però, encara s'ha d'avançar més en coordinació i en preparar l'oferta conjunta del territori.

La lluita per augmentar el grau d'ocupació

La rendibilitat del turisme rural necessita un nivell d'ocupació més elevat que l'actual. Això lliga amb el punt anterior: aprofitar al màxim les oportunitats que ofereix el territori des de totes les perspectives i coordinar-se bé amb la resta del sector.

La crisi i la competència creixent

La crisi econòmica ha arribat també al turisme rural, però s'ha de fer el possible per convertir aquesta amenaça en una oportunitat de futur. Hi ha una tornada al turisme de proximitat que no necessita agafar avions i fer mils de km per trobar racons encisadors.

La comercialització i l'abast de la demanda

El boca a boca continua sent una bona manera de donar a conèixer el Montsec i atreure visitants, però les noves tecnologies de comunicació creen noves oportunitats que ja s'estan aprofitant, però no amb la intensitat que es podria. S'ha d'aconseguir que tot el món sàpiga que el Montsec és un veritable paradís per la qualitat del cel nocturn, que és un lloc idoni per l'escalada més tècnica, que és una joia des de la perspectiva geològica, que si pot fer vol lliure com en cap altre lloc, que s'hi poden fer esports aquàtics, veure ocells i visitar castells i esglésies.

La professionalització dels empresaris de turisme rural

Un nombre petit d'establiments turístics de la zona de Montsec han aconseguit acreditacions de qualitat turística o de garantia de qualitat ambiental. Però això solament és la punta de d'iceberg de la lluita per la qualitat que sempre és una tasca més discreta i continuada basada en el bon servei i la fidelització de la clientela.

Els empresaris del turisme rural han de ser també uns bons coneixedors del seu territori i de totes les possibilitats que ofereix als visitants. En bona mesura ja ho són, però haurien de tenir més instruments a les seves mans.

El recolzament per part de les administracions

El Montsec és una part especialment feble del món rural català. Un territori gran, poc poblat i envellit, però ple de potencialitats, i no des d'una perspectiva teòrica sinó confirmada pel reguitzell d'iniciatives empresarials, sempre petites iniciatives, que han anat succeint-se en els darrers temps.

La creació del Consorci del Montsec sortia d'aquesta premissa: una empenta del sector públic adreçada a mobilitzar la iniciativa privada. L'empremta del Consorci ha estat fonamentalment el Parc Astronòmic del Montsec, que ha portat molta gent al territori els dos darrers anys. Això ha tingut una incidència positiva en el turisme rural, però molt per sota de la que podria arribar a tenir. Cal remarcar, també, que no tot el territori se n'ha pogut beneficiar, per raons de distància.

En qualsevol cas, el recolzament per part de les administracions ha de continuar en el futur proper, però sempre buscant la complicitat, fins i tot econòmica, de la iniciativa privada. Hi ha molt camp per córrer.

Els atractius del territori

El territori del Montsec està ple d'atractius, de recursos turístics, però pocs es poden considerar productes turístics consolidats. Aquest hauria de ser el punt central de la trobada. En quins productes turístics s'ha de recolzar la promoció turística del Montsec? En que es basa la capacitat real d'atracció del Montsec, des de l'òptica dels empresaris de turisme rural?

I un cop clar quins són els productes turístics estratègics, s'ha de veure en quina situació es troben, quines millores s'hauran de fer de cara al seu aprofitament integral. Que caldrà fer per augmentar la seva visibilitat.

I la resta de recursos turístics? El Montsec també està fet de moltes petites coses que sumades donen un territori ric i atractiu. La fórmula proposada es alguns productes turístics estratègics que abastin la pluralitat d'un territori extens, i molts recursos turístics que s'han de convertir en productes turístics incorporant-los en rutes ben dissenyades i atractives.

DAFO DEL TURISME RURAL DEL MONTSEC

F ortaleses	D ebilitats
<p>L'oferta de turisme rural ja és bastant àmplia, amb un teixit empresarial força extens</p> <p>Un territori amb una combinació dosificada d'atractius: natura, aventura, patrimoni cultural, als que s'ha afegit darrerament la qualitat del cel nocturn</p> <p>La millora de les vies de comunicacions ha trencat amb la dificultat d'accés secular</p>	<p>Poca visibilitat dels principals productes turístics</p> <p>Poc aprofitament de les noves tecnologies de comunicació</p> <p>Manca de coordinació dins del turisme rural i amb la resta del sector turístic</p> <p>Infraestructura poc desenvolupada (camins, senyalitzacions, etc.)</p>

O portunitats
<p>Aprofitar la crisi per potenciar el turisme de proximitat</p> <p>Aprofitar les possibilitats com a destí turístic d'astronomia i del coneixement</p> <p>La declaració de parc natural donaria un gran impuls al coneixement del Montsec</p>

A menaces
<p>Competència amb altres zones del Pre-Pirineu més properes a l'àrea de Barcelona i que disposen d'altres atractius similars</p>

	F	D
O	<p>Objectiu Consolidar el turisme rural com una activitat bàsica del Montsec, contribuint al manteniment de la pagesia i a la conservació del patrimoni immobiliari</p> <p>Recomanacions a la iniciativa privada Més iniciativa empresarial: encara hi caben més establiments de turisme rural Millorar la professionalització i la qualitat Més coordinació amb el conjunt del sector turístic, buscant una millora de l'ocupació Introduir activitats de més valor afegit</p> <p>Actuacions públiques Millora i consolidació dels productes turístics i promoció turística Impulsar la coordinació de tot el sector turístic</p>	

